

Disclaimer

Dit modelverzoekschrift wordt kosteloos aangeboden en is voor strikt persoonlijk en niet-commercieel gebruik. Het is niet toegestaan deze informatie te kopiëren, distribueren, te verveelvoudigen, er afgeleide werken van te maken, over te dragen of te verkopen. Met het beschikbaar stellen van dit modelverzoekschrift beoogt Van Doorne N.V. niet een juridisch advies of daaraan gelijk te stellen advies te geven en de strekking is beperkt tot het verkrijgen van een X voor non-binaire personen. Voor meer informatie over een X in het paspoort voor intersekse personen verwijzen wij graag naar de NNID. Aan de inhoud van het modelverzoekschrift van Van Doorne N.V. kunnen geen rechten worden ontleend. Hoewel de inhoud van dit modelverzoekschrift zorgvuldig is gecontroleerd, is Van Doorne N.V. op geen enkele wijze aansprakelijk voor schade (in welke vorm dan ook) in verband met het modelverzoekschrift en/of als gevolg van het gebruik en/of zelfstandige invulling door de gebruiker van het modelverzoekschrift en/of door de gebruiker genomen beslissingen die gebaseerd zijn op de in het modelverzoekschrift opgenomen teksten. Van Doorne N.V. is nimmer aansprakelijk voor (in)directe schade, daaronder begrepen bedrijfsschade, gevolg- of indirecte schade, ongeacht ten gevolge van welke oorzaak, onzorgvuldigheid of verzuim die schade in verband met het modelverzoekschrift mocht zijn ontstaan.

Mocht u vragen hebben over bovenstaande, dan kunt u contact opnemen met Van Doorne N.V. via nummer 020-6789123.

**VERZOEKSCRIFT TOT HET GELASTEN VAN DE AMBTENAAR VAN DE BURGERLIJKE STAND TOT
AANVULLING VAN DE REGISTERS VAN DE BURGERLIJKE STAND EN/OF
VERBETERING/DOORHALING VAN DE DAARIN VOORKOMENDE AKTEN EN LATERE
VERMELDINGEN [Evt. in geval van wens tot naamswijziging: **ALSMEDE HOUDENDE EEN VERZOEK
TOT NAAMSWIJZIGING**]**

ex artikel 1:24 jo. 1:19d [Evt.: respectievelijk artikel 1:4 lid 4] Burgerlijk Wetboek

Aan de rechtbank [*bevoegde rechtbank*], sector civiel

GEEFT VERZOEKER:

[*Voornamen en achternaam Verzoeker*] (BSN: [...]) (hierna: "**Verzoeker**"), die woont te [...] aan de [*adres*] en die voor deze zaak woonplaats gekozen heeft te [*postcode, plaats en adres kantoor advocaat*] op het kantooradres van de advocaat mr. [*naam advocaat*] ([*naam advocatenkantoor*]) die in deze zaak als advocaat optreedt;

EERBIEDIG TE KENNEN:

1 INLEIDING

- 1.1 Dit verzoekschrift strekt ertoe de geslachtsaanduiding in de geboorteakte van Verzoeker te wijzigen van [*man/vrouw*] naar 'het geslacht is niet kunnen worden vastgesteld' [*evt. en tot een wijziging van diens voornamen*].
- 1.2 [*Opnemen indien aan de orde*: Op [*datum*] heeft Verzoeker een verzoek ingediend bij de ambtenaar van de burgerlijke stand ('**ABS**') van de gemeente [...] tot wijziging van het geslacht in de geboorteakte (**Productie** ...). De ABS heeft de zaak echter verwezen naar de civiele rechter (**Productie** ...). Daarom wendt Verzoeker zich tot uw rechtbank met het volgende verzoek.]
- 1.3 In het register van Verzoeker van de burgerlijke stand van de gemeente [...] komt een akte voor, die onvolledig is c.q. een misslag bevat. Het betreft de geboorteakte van Verzoeker (**Productie** ...). Daarin is een verkeerde geslachtsaanduiding opgenomen, namelijk [*man/vrouw*], terwijl Verzoeker noch man, noch vrouw is, maar een non-binaire genderbeleving en genderidentiteit heeft. Daarom dient de geboorteakte te worden doorgehaald en moet een nieuwe akte worden

opgemaakt, althans dient de geboorteakte te worden verbeterd door middel van een latere vermelding.

- 1.4 [Evt. Daarnaast blijkt uit de registers van de burgerlijke stand dat Verzoeker de volgende voornamen draagt: '[...]' (**Productie** ...). Verzoeker wenst diens voornamen te wijzigen in '[...]' zodat Verzoeker '[...]' zal heten. De reden hiervoor is dat diens personalia anders niet overeenstemmen met diens non-binaire genderbeleving en genderidentiteit.
- 1.5 Verzoeker grondt dit verzoek op artikel 1:24 jo. 1:19d BW [Evt. respectievelijk artikel 1:4 lid 4 BW].
- 1.6 Ter toelichting dient het volgende.

2 FEITEN EN GRONDEN VOOR HET VERZOEK

Verbetering van de geslachtsaanduiding in geboorteakte

- 2.1 Voor het verzoek tot het wijzigen van de geslachtsaanduiding in de geboorteakte naar een non-binaire optie (noch man, noch vrouw) bestaat geen wettelijke grondslag. Wel bestaat op grond van artikel 1:19d BW de mogelijkheid om – in het geval dat bij geboorte het geslacht van een kind vanwege medische redenen twijfelachtig is – in de geboorteakte op te nemen dat het geslacht van het kind niet is kunnen worden vastgesteld.
- 2.2 Daarnaast biedt artikel 1:28 BW personen die zich niet thuis voelen in het hun bij geboorte toegekende geslacht een beperkte mogelijkheid om dit te veranderen, namelijk van man naar vrouw of andersom. Op grond van artikel 1:28 lid 1 BW kan hiertoe een aangifte worden gedaan bij de ABS onder wie de desbetreffende akte rust. Op grond van artikel 1:28 en 1:28a BW gelden hiervoor een leeftijdseis van zestien jaar en het vereiste van het overleggen van een deskundigenverklaring.¹
- 2.3 Voor personen met een non-binair of ambivalent geslacht bestaat deze mogelijkheid echter niet. Noch artikel 1:19d BW, noch artikel 1:28 BW, noch enige andere wettelijke bepaling bieden een rechtstreekse mogelijkheid om via de ABS in de geboorteakte de vermelding van het mannelijke, dan wel het vrouwelijke geslacht achterwege te laten of deze te veranderen naar 'het geslacht is

¹ Op 4 mei 2021 heeft de Minister voor Rechtsbescherming echter een voorstel ingediend tot wetwijziging, waarbij de deskundigenverklaring en leeftijdsgrens als vereisten worden geschrapt:
<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/05/06/vereenvoudiging-transgenderwet-wijziging-geslacht-in-geboorteakte-makkelijker>.

niet kunnen worden vastgesteld'. Dit zorgt voor een ongelijke – in weerwil van de inmiddels gewijzigde Algemene wet gelijke behandeling – en daarmee een onwenselijke situatie. Dat laatste geldt eens te meer nu naar schatting 3-6% van de Nederlandse bevolking zich niet, of niet volledig in het hokje 'man' of 'vrouw' thuis voelt en behoefte heeft aan een neutrale geslachtsregistratie.²

2.4 Uit de rechtspraak volgt dat – buiten het geval van artikel 1:19d BW – toch een genderneutrale geslachtsaanduiding in de geboorteakte kan worden opgenomen. Maar dit kan alleen via een verzoekschriftprocedure bij de civiele rechter, waarbij de rechter wordt verzocht om op grond van artikel 1:24 jo. 1:19d BW de ABS te gelasten het geslacht in de geboorteakte aan te passen naar 'het geslacht is niet kunnen worden vastgesteld'.³

2.5 In het arrest van de Hoge Raad van 30 maart 2007 (ECLI:NL:HR:2007:AZ5686) stond de erkenning van de neutrale geslachtelijke identiteit voor het eerst centraal in de jurisprudentie. Nadien zijn er zes uitspraken gedaan waarin een verzoek tot het opnemen van een non-binaire geslachtsaanduiding is toegewezen, namelijk:

2.5.1 rechtbank Limburg 28 mei 2018 (ECLI:NL:RBLIM:2018:4931), rechtbank Noord-Nederland 24 juli 2019 (ECLI:NL:RBNNE:2019:3437), rechtbank Midden-Nederland 10 februari 2020 (ECLI:NL:RBMNE:2020:522), rechtbank Gelderland 20 januari 2021 (ECLI:NL:RBGEL:2021:325), rechtbank Gelderland 3 mei 2021⁴ en rechtbank Amsterdam 21 juli 2021 (ECLI:NL:RBAMS:2021:3732).

2.6 De rechterlijke macht onderkent "*dat inmiddels wel sprake is van een maatschappelijke erkenning en (een trend naar) juridische erkenning van een neutrale geslachtelijke identiteit*" en dat "*deze maatschappelijke erkenning zich heeft voortgezet*".⁵ Ook in het buitenland worden in dit kader stappen gezet. Zo is zeer recent in de VS een 'interim policy' door de U.S. Department of State (bureau of consular affairs) gepubliceerd voor de selectie van een 'Gender Marker' in het paspoort en daarin is aangekondigd: "*We are taking further steps toward ensuring the fair treatment of LGBTQI+ U.S. citizens, regardless of their gender or sex. We are beginning the process of updating our procedures for the issuance of U.S. passports and Consular Reports of Birth Abroad (CRBAs) with the goal of offering a gender marker for non-binary, intersex, and gender non-conforming*

² Eindrapport Onderzoek geslachtsregistraties, Panteia & Verdonck, Klooster & Associates, Zoetermeer december 2019, p. 80.

³ Als bedoeld in artikel 1:19d BW.

⁴ (niet gepubliceerd).

⁵ Zie bijvoorbeeld: rechtbank Midden-Nederland 10 februari 2020 (ECLI:NL:RBMNE:2020:522), r.ov. 4.6.

persons." (**Productie ...**).⁶ Ook in Nederland wordt door de overheid een vergelijkbaar initiatief genomen om in 2024 het geslacht uit identiteitsbewijzen te halen.⁷

2.7 Verzoeken zoals het onderhavige worden dan ook toegewezen indien (i) uit het verzoek blijkt dat de verzoeker een ambivalent geslacht heeft en (ii) verzoeker aannemelijk heeft gemaakt dat die zich noch man noch vrouw voelt.⁸ Ook in dit geval is hiervan sprake.

2.8 [*Toevoegen persoonlijk verhaal Verzoeker. Dit kan worden toegelicht in een als productie aan te hechten eigen verklaring. Daarin kan bijvoorbeeld worden opgenomen welke problemen Verzoeker ondervindt van diens huidige status als man/vrouw en wat een X (non-binaire geslachtsaanduiding) Verzoeker zou opleveren c.q. voor Verzoeker zou betekenen*].

2.9 Dit wordt toegelicht in de eigen verklaring van Verzoeker (**Productie ...**).

2.10 Uit voornoemde blijkt dat Verzoeker een non-binaire genderbeleving en genderidentiteit heeft en zich noch man, noch vrouw voelt.

2.11 Nu aan de vereisten uit de jurisprudentie is voldaan en er sprake is van eenzelfde situatie als bij de belanghebbenden in de uitspraken van rechtbank Limburg 28 mei 2018, rechtbank Noord-Nederland 24 juli 2019, rechtbank Midden-Nederland 10 februari 2020, rechtbank Gelderland 20 januari 2021, rechtbank Gelderland 3 mei 2021 en rechtbank Amsterdam 21 juli 2021, dient het verzoek tot aanpassing van het geslacht in de geboorteakte te worden toegewezen.

[(Evt.) Voornaamswijziging

2.12 Op grond van artikel 1:28b lid 2 BW kan bij een verzoek tot wijziging van het geslacht in de geboorteakte tevens een verzoek worden gedaan tot het wijzigen van de voornamen.

2.13 Verzoeker wenst een wijziging van diens voornamen omdat diens personalia anders niet overeenstemmen met diens non-binaire genderbeleving en genderidentiteit. [*Toelichten verzoek naamswijziging*]. Dit moet worden aangemerkt als een voldoende zwaarwegend belang. Daarnaast zijn de voornamen geoorloofd naar maatstaven van artikel 1:4 lid 2 BW, aangezien het hier niet

⁶ <https://travel.state.gov/content/travel/en/passports/need-passport/selecting-your-gender-marker.html>.

⁷ <https://nos.nl/artikel/2339485-sekse-verdwijnt-van-nederlandse-identiteitskaarten>.

⁸ Zie bijvoorbeeld Rechtbank Limburg 28 mei 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:4931, r.ov.. 2.6; Rechtbank Noord-Nederland 24 juli 2019 ECLI:NL:RBNNE:2019:3437, r.ov.. 4.9, en Rechtbank Gelderland 3 mei 2021, r.ov. 4.10.

gaat om ongepaste voornamen of een reeds bestaande achternamen⁹. Ook aan de vereisten voor voornaamswijziging is dus voldaan.]

3 DESKUNDIGENVERKLARING NIET VEREIST

- 3.1 Uit de jurisprudentie wordt niet duidelijk of voor toewijzing van een verzoek op grond van artikel 1:24 jo. 1:19d BW steeds een deskundigenverklaring nodig is, als bedoeld in artikel 1:28a BW.
- 3.2 Overigens is inmiddels het wetsvoorstel wijziging vermelding geslacht in geboorteakte aanhangig.¹⁰ Dit wetsvoorstel strekt ertoe de voorwaarden voor wijziging van de vermelding van het geslacht in de geboorteakte te versoepelen en de procedure te vereenvoudigen. Onder meer wordt voorgesteld de voorwaarde van een deskundigenverklaring te laten vervallen. In de memorie van toelichting (p.8) bij het wetsvoorstel wordt hierover opgemerkt: *"De transgender persoon zal geen deskundigenverklaring meer overleggen. De wens om tot het andere geslacht te behoren is een subjectief feit, anders dan de andere objectieve gegevens die in de geboorteakte zijn opgenomen."*
- 3.3 Gelet op het voorgaande wordt een deskundigenverklaring bij het onderhavige verzoek bewust niet overgelegd. Daarnaast meent Verzoeker principieel dat een deskundigenverklaring niet kan dienen ter onderbouwing van een verzoek als het onderhavige, maar alleen Verzoeker zelf hierover kan verklaren. Alleen Verzoeker zelf kan bepalen wat diens genderidentiteit is. Een (al dan niet medische) deskundigenverklaring heeft geen (meer)waarde op dit gebied.¹¹
- 3.4 De Limburgse rechtbank gaat uit van eenzelfde gedachte, zij overweegt immers: *"met het medisch vaststellen van een vorm van intersekse conditie/DSD nog niet is vastgesteld hoe de persoon zijn gender beleeft. Deze persoon kan zich namelijk volledig man of vrouw of geen van beiden voelen. Het is daarom van belang om bij het bepalen van het geslacht te kijken naar de genderbeleving van de persoon in plaats van de fysieke verschijningsvorm of medische conditie."*¹² Hetzelfde geldt voor de deskundige (arts) die in dezelfde zaak werd geraadpleegd. Volgens de arts *"is de vraag of belanghebbende interseksueel is niet een vraag naar een medische diagnose, maar een vraag*

⁹ Zoals: 'De Boer'.

¹⁰ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?id=2021Z07392&dossier=35825>.

¹¹ Zie voor een toelichting op dit punt: de eigen verklaring van verzoek(st)er (**Productie 6**).

¹² Rechtbank Limburg 28 mei 2018 (ECLI:NL:RBLIM:2018:4931), r.ov.2.6.

naar iemands genderidentiteit en komt genderidentiteit neer op "de persoonlijke beleving van een persoon".¹³

- 3.5 Verder is volgens zorgverleners door deskundigen niet vast te stellen of er sprake is van een duurzame overtuiging om tot een ander geslacht te behoren en betogen belangenorganisaties als Transgender Netwerk Nederland, de Nederlandse organisatie voor seksediversiteit en COC Nederland dat het vereiste van een deskundigenverklaring een inbreuk vormt op het zelfbeschikkingsrecht van individuen.¹⁴
- 3.6 Verzoeker verzoekt uw rechtbank het onderhavige verzoek zonder deskundigenverklaring toe te wijzen en daarbij expliciet te overwegen dat een (al dan niet medische) deskundigenverklaring voor toewijzing van een dergelijk verzoek in redelijkheid niet als vereiste kan gelden, althans dat Verzoeker kan volstaan met het onderhavige verzoek en producties. Hiermee kan naar de toekomst toe helderheid worden verschaft aan personen die eenzelfde verzoek wensen in te dienen.

4 AFDOENING ZONDER MONDELINGE BEHANDELING

- 4.1 Tot slot wil Verzoeker uw Rechtbank, ten behoeve van de voortgang van de procedure, vragen om deze zaak af te doen op de stukken, zonder mondelinge behandeling. Hiervoor bestaat ruimte in het onderhavige geval. De zaak leent zich, laten inmiddels de verschillende uitspraken van rechtbanken zien, voor een afdoening zonder mondelinge behandeling. Indien u in het licht van de overwegingen ten aanzien van de deskundigenverklaring of om andere redenen niettemin een mondelinge behandeling nodig acht, is Verzoeker uiteraard bereid voor u te verschijnen.

5 BEVOEGDHEID RECHTBANK

- 5.1 Nu dit verzoekschrift een wijziging/aanvulling van de registers van de burgerlijke stand betreft en de geboorteakte van Verzoeker is ingeschreven bij de gemeente [...], is uw rechtbank op grond van artikel 263 Rv bevoegd om van dit geschil kennis te nemen.

¹³ Rechtbank Limburg 28 mei 2018 (ECLI:NL:RBLIM:2018:4931), RO 1.6.

¹⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/05/06/vereenvoudiging-transgenderwet-wijziging-geslacht-in-geboorteakte-makkelijker>.

REDENEN WAAROM

Verzoeker zich wendt tot uw Rechtbank met het eerbiedig verzoek om bij beschikking, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente [...] te gelasten dat het register van de burgerlijke stand van Verzoeker wordt aangepast door:

Primair:

- I. De geboorteakte van Verzoeker door te halen;
- II. Een nieuwe geboorteakte op te laten maken door de burgerlijke stand en daarbij als geslacht op te nemen: "het geslacht is niet kunnen worden vastgesteld";
- III. [Evt. Het opnemen van de voornamen "[...]" in de nieuw op te maken geboorteakte, zodat Verzoeker voortaan "[...]" zal heten.]

Subsidiair

- I. Verbetering van de geboorteakte bij wijze van latere vermelding en als vermelding van het geslacht op te nemen: 'het geslacht is niet kunnen worden vastgesteld' [evt. met een wijziging van de voornamen, als bedoeld onder punt III].

Meer subsidiair

- I. Verbetering van de geboorteakte bij wijze van latere vermelding en als vermelding van het geslacht op te nemen: 'het geslacht is niet kunnen worden vastgesteld'.

[Plaats], [datum]

Advocaat

Overzicht producties bij Verzoekschrift

Productie 1	...
Productie 2	...
Productie 3	...
Productie 4	...
Productie 5	...
Productie 6	...
Productie 7	...